

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoP/61/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819202467
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3819202467.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej vo veci starostlivosti súdu o maloletú G., zastúpenú Úradom práce sociálnych vecí a rodiny S., dieťaťa rodičov: matky Z. a otca C., o zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 31. júla 2019, č.k. 9P/27/2019-46, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. m e n í tak, že zvyšuje vyživovaciu povinnosť otca k maloletej G. A. zo sumy 100,- eur mesačne na sumu 200,- eur mesačne s účinnosťou od 07.06.2019, ktoré je otec povinný platiť k rukám matky maloletej, mesačne vždy vopred, najneskôr do 15. dňa v mesiaci vopred, čím mení rozsudok Okresného súdu Prievidza, č.k. 4P/57/2015-22 zo dňa 25.02.2016.

Výrok o nedoplatku na zročnom výživnom z r u š u j e a v tejto časti v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 31. júla 2019, č.k. 9P/27/2019-46 Okresný súd Prievidza ako súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 25. februára 2016, č.k. 4P/57/2015-22 v časti o určení vyživovacej povinnosti otca k maloletej tak, že otec je povinný prispievať na výživu maloletej sumou vo výške 250,- eur mesačne, počnúc dňom podania návrhu 07.06.2019, do rúk matky, vždy do konca mesiaca, ktorý predchádza mesiacu, za ktorý sa výživné poskytuje (výrok I. rozsudku). Výrokom II. vyčíslil zročné výživné ku dňu vyhlásenia rozsudku vo výške 290,- eur a toto povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 5,- eur spolu s bežným výživným až do zaplatenia. Výrokom III. žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3, § 77 ods. 1 Zákona o rodine. Zhodnotiac výsledky vykonaného dokazovania dospel k právnenému záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného bol podaný dôvodne. Konštatoval, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca uplynulo viac ako 3 roky, odkedy, vzhľadom na vek maloletej, jej potreby podstatne vzrástli. Mal za to, že zvýšenie výživného je v záujme maloletej. Prihliadal na odôvodnené potreby maloletej, ktorá bude dochádzať na strednú školu do S., pričom zatiaľ nie sú s matkou presťahované do C., ako uviedol otec. Súd prvej inštancie konštatoval zvýšené náklady maloletej v súvislosti s dochádzkou, ako aj zvýšené potreby na školské pomôcky, stravu a oblečenie maloletej, ktorá má XX rokov. S prihliadnutím na možnosti a schopnosti oboch rodičov pri zohľadnení skutočnosti, že matka pracuje, má priemerný príjem 825,- eur, že otec sa bez vážneho dôvodu vzdal vlastníctva domu, na rekonštrukciu ktorého platí úver 325,19 eur (spolu s úverom na vyporiadanie s matkou), pričom jeho príjem je aj po zohľadnení jeho zhoršeného zdravotného stavu 963,44 eur, pričom matka maloletej sama zabezpečuje osobnú celodennú starostlivosť, považoval návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca voči maloletej za dôvodný. Za primerané zvýšenie výživného od podania návrhu považoval sumu 250,- eur mesačne.

2. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletej, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, resp. ho zmenil tak, že mu bude uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 175,- eur mesačne. Mal za to, že ku dňu podania návrhu, resp. ku dňu vyhlásenia rozhodnutia vo veci k zmene pomerov potrebnej na zmenu právoplatného rozhodnutia súdu o výživnom podľa § 78 Zákona o rodine v predmetnej veci nedošlo. Súdu prvej inštancie vytýkal, že prihliadal na skutočnosti, ktoré možno očakávať, alebo ktoré nastanú po vyhlásení rozhodnutia. Dôvodil, že za zmenu pomerov nemožno považovať nástup maloletej na školskú dochádzku na strednú školu do S., keďže tá nastane fakticky až 02.09.2019, teda v čase po vyhlásení rozhodnutia vo veci o zvýšení výživného. Súdu prvej inštancie ďalej vytýkal, že nevzal pri rozhodovaní vo veci do úvahy viaceré skutočnosti, ktoré uvádzal v priebehu konania. Poukazoval na to, že má nepriaznivý zdravotný stav, trpí epilepsiou a epileptickým syndrómom s komplexnými fokálnymi záchvatmi, čo preukázal súdu listinnými dôkazmi, v dôsledku čoho bol donútený zmeniť svoje pracovné zaradenie v doterajšom pracovnom pomere, čím sa mu znížil jeho čistý mesačný zárobok. Vyslovil vysoký predpoklad vzhľadom k závažnej diagnóze, že jeho pracovné možnosti budú časom čoraz viac obmedzené, čo spôsobí následne ďalšie znižovanie jeho príjmov. Súdu prvej inštancie vytýkal, že sa nedostatočne vyporiadal s jeho námietkou, že maloletá s matkou sa budú v krátkej dobe sťahovať do C., kde žije priateľ matky maloletej, čím sa zásadným spôsobom znížia potreby maloletej spojené s cestovaním, dochádzkou do školy, a to o takmer 220,- eur mesačne. Tiež sa nevysporiadal so skutočnosťou, že maloletá môže dochádzať do školy vlakom bezplatne. Nevzal do úvahy vysoké mesačné náklady otca a tiež skutočnosť, že otec pravidelne nad rámec výživného uhrádzal maloletej náklady spojené s organizovaním rôznych výletov a dovolení, ako aj pravidelný nákup oblečenia.

3. Matka maloletej v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla potvrdenie napadnutého rozsudku. Mala za to, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní zohľadnil všetky doložené listinné dôkazy, ako aj všetky skutočnosti uvedené účastníkmi. Mala za to, že v konaní bolo preukázané, že od poslednej úpravy výživného sa podstatne zmenili okolnosti na strane účastníkov. Príjem oboch rodičov od ostatného rozhodnutia súdu vzrástol. Obom rodičom maloletej sa zhoršil ich zdravotný stav. Rovnako bolo preukázané, že výdavky na maloletú podstatne vzrástli z dôvodov nákladov na školu, ako aj jej fyzického rastu, nákladov na ošatenie a na hygienické potreby. Potvrdením o prijatí maloletej na strednú školu bolo preukázané, že maloletá od septembra nastupuje na strednú školu. Aj v prípade, ak sa maloletá presťahuje s matkou do C., tak náklady maloletej na dopravu nepoklesnú. Maloletá bude musieť do S. z C. dochádzať prímestskou dopravou, preto tieto náklady nebudú 220,- eur ročne (t.j. 22,- eur za 10 mesiacov, ktorá suma bola vyčíslená školou len orientačne, pretože je predpoklad, že maloletá sa môže dopravovať aj vlakom, ktorý je zadarmo), ale budú cca 270,- eur ročne (t.j. 27,- eur za 10 mesiacov, ČIP karta na autobus z C. 0,66 eur x 2 x 21 dní = 27,72 eur). Rovnako sa súd prvej inštancie zaoberal výškou mesačných výdavkov otca, kedy zohľadnil najmä skutočnosť, že otec platí mesačne úver v sume 325,19 eur za zhodnotenie rodinného domu, ktorý následne daroval svojej matke. Vzhľadom k uvedenému mala za to, že súd prvej inštancie zistil vo veci úplne skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil.

4. Opatrovník maloletej v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol potvrdenie napadnutého rozsudku. Uviedol, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca prešli 3 roky, zvýšenie výživného je v záujme maloletej.

5. Krajský súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 CMP bez pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP.

6. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného (§ 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine).

7. Vyživovacia povinnosť rodičov k maloletým deťom, ktoré žijú v spoločnej domácnosti rodičov, je spravidla realizovaná v naturálnej forme a zahŕňa uspokojovanie všetkých bežných a mimoriadnych

potrieb dieťaťa. Rozvod alebo rozchod rodičov k maloletým deťom nemení nič na tom, že ich vyživovacia povinnosť k deťom pretrváva v zásade v rovnakom rozsahu. Skutočnosť, že rodičia spolu nežijú, nemení nič na zásade, že na zabezpečení úhrady potrieb ich maloletých detí sa majú primárne podieľať obaja rodičia.

8. Rozhodnutie o výživnom nie je rozhodnutím nemenným. Priznané výživné možno v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť v prípade, ak sa menia pomery. Citované zákonné ustanovenie vychádza z predpokladu, že výživné sa vždy určuje podľa stavu, ktorý existuje v čase, keď súd rozhoduje o výživnom. Plynutím času však môže nastať zmena pomerov ako na strane maloletých detí, a to v dôsledku pribúdajúceho veku, nárastom ich odôvodnených potrieb, tak aj na strane rodičov, a to zvýšením alebo znížením ich príjmu, prípadne iných okolností.

9. V posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Prievidza, č.k. 4P/57/2015-22 zo dňa 25.02.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 06.04.2016, bolo manželstvo rodičov maloletej G. A. rozvedené a maloletá bola na čas po rozvode zverená do osobnej starostlivosti matky. Súd uložil otcovi maloletej povinnosť prispievať na jej výživu sumou 100,- eur mesačne do 15.dňa v mesiaci vopred. V čase tejto úpravy maloletá bola žiačkou 6. triedy základnej školy. Otec dosahoval priemerný mesačný príjem 747,64 eur a matka 657,- eur.

10. Návrhom zo dňa 07.06.2019 matka žiadala zvýšenie výživného. Dôvodila tým, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca sa podstatne zmenili pomery na strane maloletej, ako aj na strane účastníkov. Poukazovala na to, že maloletá dovŕšila XX rokov, je žiačkou X. ročníka ZŠ. Výdavky na maloletú podstatne vzrástli z dôvodov nákladov na školu, ako aj jej fyzického rastu, nákladov na ošatenie a hygienické potreby. Mesačné náklady na maloletú vyčíslila v priemere vo výške cca 400,- eur. Poukázala na to, že z dôvodu zdravotných problémov si matka nemôže ďalej brigádnicke privyrábať. Má problémy s chrbticou, jej zdravotný stav sa natoľko zhoršil, že v marci 2019 bola hospitalizovaná v nemocnici, liečená je na neurológii a pravidelne dochádza na fyzioterapiu do S., čím sa zvýšili jej náklady na lieky a na fyzioterapeuta.

11. Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol vo veci opakovane rozhodnúť (opakovane určiť rozsah vyživovacej povinnosti), je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Avšak len vtedy môže byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku. V danom prípade možno súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca uplynulo viac ako 3 roky, odkedy vzhľadom na vek maloletej, jej potreby podstatne vzrástli. Odvolací súd považuje za potrebné poukázať na tú skutočnosť, že výživné neslúži len na zabezpečenie základných hmotných potrieb, teda stravy a oblečenia, ale na zabezpečenie vzdelania primeraného schopnostiam detí a voľno časových aktivít. Náklady na výchovu a starostlivosť o maloletú sa s ohľadom na jej vek neustále zvyšujú. Maloletá je od poslednej úpravy výživného o 3 a pol roka staršia, fyzicky vyspelejšia, od septembra 2019 navštevuje strednú školu, v dôsledku čoho nepochybne vzrástli jej životné náklady. Je v období prudkého rastu, čím vzrastajú náklady na jej ošatenie, obuv, stravu, voľno časové aktivity a podobne. Výživou dieťaťa, na ktorú obaja rodičia prispievajú, sa rozumie zaobstarávanie resp. uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa, teda nielen zabezpečovanie jeho odôvodnených hmotných potrieb ako sú jedlo, ošatenie, obuv a podobne, ale aj tých, ktoré sú dôležité pre jeho výchovu a všestranný vývoj, medzi ktoré patrí vzdelávanie, kultúrne, športové, rekreačné potreby a podobne. Už len takáto zmena pomerov na strane maloletej odôvodňuje zmenu pôvodne určeného výživného, pretože povinnosť podieľať sa na takto zvýšených nákladoch má aj otec dieťaťa, nielen matka, ktorá má maloletú zverenú do osobnej starostlivosti. Rovnako otec je povinný zvýšenou mierou sa podieľať na zvýšených nákladoch maloletej. Vyživovacia povinnosť k deťom je prvoradou povinnosťou rodičov, má prednosť pred ostatnými výdavkami. Otec si musí byť vedomý tej skutočnosti, že výdavky na výchovu a starostlivosť o maloletú sa s ohľadom na jej vek neustále zvyšujú. Je nepochybné, že za viac ako 3 roky od poslednej úpravy výživného došlo k zmene pomerov na strane maloletej tým, že maloletá je viac ako o 3 roky staršia, s čím nepochybne došlo k zvýšeniu nákladov vo všetkých oblastiach uspokojovania jej potrieb. Súd prvej inštancie tak dôvodne posúdil plynutie času ako zmenu pomerov na strane maloletej v každej oblasti uspokojovania jej potrieb. Správne vyhodnotil aj pomery na strane obidvoch rodičov, keď v čase poslednej úpravy výživného otec dosahoval príjem 747,64 eur, pričom súčasnej dobe jeho príjem predstavuje 963,44 eur, matka dosahovala v čase poslednej úpravy príjem 657,- eur a v súčasnej dobe

jej priemerný príjem je 825,- eur. K zmene zárobkových pomerov tak došlo na strane obidvoch rodičov, keď ich príjmy vzrástli. K zmene pomerov na strane rodičov došlo aj ohľadne ich zdravotného stavu, ktoré skutočnosti boli súdom prvej inštancie zohľadnené.

12. Odvolací súd preskúmaním veci zistil, že súd prvej inštancie postupoval v danom prípade pri zisťovaní skutkového stavu veci dôsledne. Náležite porovnával v rozhodnom období pomery na oboch stranách, ktoré vyhodnotil a správne rozhodol, že vyživovaciu povinnosť zo strany otca k maloletej G. A. je potrebné zvýšiť. Odvolací súd však považoval, s prihliadnutím k odôvodneným potrebám maloletej, ako aj k možnostiam a schopnostiam predovšetkým osoby povinnej platiť výživné, za dôvodné zvýšenie výživného na 200,- eur mesačne. Výživné vo výške 200,- eur mesačne je podľa názoru odvolacieho súdu primerané k zisteným pomerom.

13. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie aj v určení termínu splatnosti výživného, keď doposiaľ otec platil výživné k 15. dňu v mesiaci vopred a neexistuje racionálny dôvod pre zmenu splatnosti.

14. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené od výroku tohto rozhodnutia.

15. Rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený, mohol za obdobie od účinnosti zmenenej výšky vyživovacej povinnosti vzniknúť nedoplatok na zročnom výživnom. Súd prvej inštancie preto v ďalšom konaní zistí rozsah platenia vyživovacej povinnosti na maloleté deti a následne určí prípadnú výšku dlhu na zročnom výživnom, k zmene ktorého došlo s účinnosťou od 01.09.2017.

16. Rozhodnutie senátu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).